

Liefde
voor
het vak

inhoud

3

Anouk Huijs

Verrassingen in de klas bij
de Leerkracht van het Jaar.

4

Werkdruk?

De leraar moet leren 'nee'
te zeggen tegen de baas.

8

Eric van 't Zelfde

Ons onderwijssysteem is
een neoliberal afrekencultuurtje.

10

Zij-instromer

Gieneke Zandbergen heeft
geen spijt, al verdient ze minder.

13

De leraar vroeger

Financiële waardering
altijd al mager.

14

Tienerscholen

Experiment helpt
ingrijpende keuzes uit te stellen.

advertentie

OPEN DAGEN

VR 24 JAN
16.00 - 20.30 uur

ZA 25 JAN
10.00 - 14.00 uur

SAMEN
GELOVEN IN JOUW
PERSOONLIJK
TALEN

mensoalting groningen.nl

ROC
menso alting

SCHOOL WAAR DE BIJBEL EN
HET GELOOF CENTRAAL STAAN

GOMARUS OPEN DAG

Groningen
za 18 januari

Assen
do 23 januari

Leeuwarden
do 23 januari

Drachten
vr 24 januari

Kijk voor adressen
en tijden op onze
website:

gomaruscollege.nl

gomarus
college

Anouk Huijs, leerkracht van het jaar: 'De mooie kanten van ons beroep komen veel te weinig uit de verf in de media.'

MARJON SNEL BEELD FRANCO GORI

Talenten naar boven halen

‘Met al die onderwijsstakingen, zouden we haast vergeten dat voor de klas staan gewoon een keileuk beroep is!’ Anouk Huijs (25) werd uitgeroepen tot ‘basisschoolleerkracht van het jaar 2019’. De Limburgse basisschooljuf nam de prijs in ontvangst uit handen van onderwijsminister Arie Slob. ‘Ik liep met een nicht een dagje mee in het basisonderwijs. Toen gebeurde er iets.’

‘De mooie kanten van ons beroep komen veel te weinig uit de verf in de media. Als het over onderwijs gaat, dan gaat het over stakingen, salarisproblemen of tekort aan personeel. Maar als je met kinderen werkt, beleef je iedere dag iets verrassends. Als je ervoor openstaat, tenminste.’
‘Pas had ik een jongetje in groep twee dat trots kwam vertellen dat zijn moeder in verwachting was. “Wordt het een broertje of zusje?”, vroeg ik. Hij vertelde over de echo die zijn moeder hem had laten zien. “Ik krijg een broertje”, vertelde hij vol overtuiging. “Hoe weet je dat?”, vroeg ik. Waarop hij antwoordde: “De baby had een kaal rond hoofdje, ik zag geen lang haar.” Hilarisch toch? Zo’n verhaal maakt mijn hele dag goed. De eenvoud waarmee een kind naar het leven kijkt, daar kan ik echt van genieten.’

‘Van de studie politicologie werd ik heel ongelukkig.’

De kinderen uit de combinatiegroep twee-drie van juf Anouk hebben in de middagpauze lekker buiten op het plein gerend en druppelen één voor één het klaslokaal binnen. Nog een uurtje, tot twee uur, dan is hun schooldag voorbij. Juf Anouk heeft op het digibord een knisperend haardvuurtje van YouTube tevorschijn getoverd. De middagtaak is een keuzepdracht: knutselen met luciferstokjes, kleuren of verven.
‘Ga zitten bij het werkje dat je vanochtend zelf hebt uitgekozen’, luidt de instructie. Anouk heeft alle knutselmaterialen in haar eigen middagpauze al klaargelegd op de tafeltjes. De meeste kinderen zoeken doelgericht hun groepje op en gaan zitten bij hun werkje. Een paar jongetjes blijven wat chaotisch door de klas dralen. Anouk laat zich niet van de wijs brengen. ‘Emir, hier is nog precies een plekje. Ik doe mijn ogen dicht en als ik ze weer open doe, dan hoop ik maar dat iedereen op zijn plek zit.’ Ze knijpt haar ogen stijf dicht, en begint hardop te tellen. ‘Een, twee, drie ...’. De klas veert op en de treuzelaars vinden het opeens een spannende wedstrijd. ‘Vier, vijf, zes ...’. De jongetjes sjezen plotseling toch naar hun plekje. Natuurlijk willen ze winnen van de juf. ‘Kan ik mijn ogen al open doen?’ zegt Anouk. ‘Ja!!’, roept de klas in koor.

Hoe bent u leraar van het jaar geworden?
‘Voor mij was het ook een grote verrassing, want ik sta nog maar een paar jaar voor de klas. De prijs kreeg ik van minister Arie Slob. Maar

Juf Anouk deelt lustig complimenten uit.

het mooiste compliment kreeg ik van de ouders. Die zeiden: ‘Juf Anouk ziet ons kind.’ Onlangs deed ik een experiment. Na de pauze had ik een bak met kikkererwten en satéprikkers in de klas gezet. Zonder instructie. Niemand wist wat ze ermee aan moesten. Toen nam één jongetje het voortouw. Bij rekenen en taal was hij niet de uitblinker van de klas. Hij besloot er een kasteel mee te gaan bouwen. Toen dacht iedereen opeens, wow ... hier kun je dus mee bouwen. En deze jongen weet hoe

dat moet. Zo kun je talenten van kinderen naar boven halen. Volgens mij ziet een goede docent ieder talent van een kind. Met al die talenten wil ik aan de slag. Natuurlijk moet ik taal en rekenen geven, dat zijn de kaders. Maar de manier waarop, is bepalend. Ik probeer altijd anders te denken, ik probeer iets verrassends te doen. Ik vind het belangrijk om kinderen zelf dingen te laten onderzoeken, die lessen onthouden ze het best.

Waarom hebt u voor dit vak gekozen?

‘Ik ben na het vwo begonnen aan een studie politicologie, maar daar werd ik heel ongelukkig van. Ik vond de studie zo stoffig. Na drie maanden ben ik gestopt en ging ter overbrugging aan de slag bij een callcenter. In die periode ben ik mij gaan oriënteren op verschillende beroepen. Ik liep met een nicht een dagje mee in het basisonderwijs. Toen gebeurde er iets. Midden in zo’n klas vol met kinderen werd ik heel vrolijk. Dit wil ik ook, dacht ik. Toen ben ik de academische pabo gaan doen, en al snel vielen de puzzelstukjes in elkaar. Een dag op school is nooit saai, die variatie boeit mij. Kinderen dagen mij uit om anders te gaan denken dan de standaard. Dat vraagt om creativiteit. Een docent mag nooit uitgeleerd zijn. Als je zelf niet meer weet hoe het is om te leren, hoe kun je kinderen dan nog inspireren?
Ik sta nu twee dagen voor de combinatiegroep twee-drie. Daarnaast ben ik parttime teamleider bovenbouw op een andere locatie van onze scholenkoepel. In de avonduren ben ik druk als gemeenteraadslid voor het CDA in de gemeente Beesel. Op die manier komt toch nog mijn passie voor politiek en beleid tot zijn recht, maar dan wel in de praktijk. Onderwijs en zorg, dat zijn de thema's die me vooral aan het hart gaan.’

Onderwijsstakingen en lerarentekorten, wat hebt u daarvan gemerkt in het afgelopen jaar?
‘Zelf heb ik 26 kinderen, dat is prima te behappen. Maar bij ziekte van een collega komen er direct meer kinderen bij. Het onderwijs komt

‘Met kinderen beleef je elke dag iets verrassends.’

vooral negatief in het nieuws. Problemen merk ik ook op mijn eigen school. Ik zie dat docenten langer doorwerken dan goed voor ze is. Je kunt niet altijd de mooie dingen doen die je wilt doen. Dat is zonde. Iedere week is er wel een klas die een dagdeel naar huis moet, omdat we niet genoeg docenten hebben om ziekteverlof op te vangen. Mijn persoonlijke missie is bijdragen aan een stukje positiviteit. Al die negatieve onderwijsverhalen doen geen recht aan de werkelijkheid. Leerkracht is ook een prachtig beroep. Als iedere docent elke dag één positief ding zou delen uit zijn werk met iemand in zijn omgeving, ziet de wereld er vanzelf iets anders uit. Zelf ben ik een blog aan het opzetten om mooie verhalen uit de praktijk te delen. De eenzijdige focus op wat niet goed gaat, daar erger ik me aan. Dit najaar heb ik meegedaan met de onderwijsstaking, maar mijn motto was: ‘Ik vind dit beroep te mooi om op te geven, en daarom staak ik.’

De kinderen hebben intussen flink doorgewerkt aan hun knutsels. Ze snakken naar een complimentje van juf Anouk en die deelt ze lustig uit. Dan is het twee uur. ‘Jongens en meiden, ik tel tot drie, monden op slot. Kijk naar mij met je neus, doe je handen bij elkaar.’ De kinderen leggen wonder boven wonder hun werkjes neer en vouwen hun handen in elkaar. ‘Groep twee, met je jas en je tas uit de klas.’ De kleinsten mogen hun spullen pakken en als eersten vertrekken. De schooldag is voorbij. ■

Carel de Vries helpt leerkrachten hun tijd in te delen. 'Pak de e-mailterreur aan.'

GERALD BRUINS BEELD DICK VOS

'Hoge werkdruk ligt vooral a

Carel de Vries: 'Leraren mogen meer vertrouwen op hun eigen vaardigheden.'

Leerkrachten hebben de werkdruk in het onderwijs grotendeels aan zichzelf te wijten. Was getekend: Carel de Vries, trainer-coach en interim-manager. 'Het goede nieuws is dat je er wat aan kunt doen.'

Uren voor de klas staan, zieke collega's vervangen, gesprekken over en met rugzakleerlingen, contacten met mondige ouders, prestaties van leerlingen registreren, lessen voorbereiden, bergen nakijkwerk en tussendoor nog even een afsluitend examenfeest of excursie organiseren. Je kunt geen krant opslaan of radio aanzetten of er wordt geklaagd over de torenhoge werkdruk in het onderwijs. Het probleem wordt breed erkend, ook op overheidsniveau: minister Arie Slob van Onderwijs trok de afgelopen twee jaar miljoenen uit om het probleem aan te pakken. Toch is die grote werkdruk grotendeels schijn, zegt Carel de Vries, eigenaar van het adviesbureau Eduxtens, dat aan onderwijzers training geeft in timemanagement. De afgelopen jaren coachte hij honderden leerkrachten en schoolleiders en probeerde hij hun bij te brengen hoe zij hun tijd beter kunnen indelen en besteden. Voor wie zich vastbijt in het idee dat leraren verdrinken in hun werk, trekt hij een ontnuchterende conclusie: 'Ik heb slecht nieuws voor docenten: als je het gevoel hebt te druk te zijn, ligt dat voor negentig procent aan jezelf. Het goede nieuws is dat je er zelf wat aan kunt doen.'

telefoonopladers

De Vries is niet het type manager dat zich in een pak steekt om met gladde verkooppraatjes een methode aan de man te brengen. Hij gaat eenvoudig gekleed, in trui en broek en heeft een bureau aan huis, een jarendertigwoning aan een doorgaande weg in Ede. Aan een tafel vol met laptops en telefoonopladers vertelt hij dat hij na een technische studie begon als werktuigbouwkundige bij Philips. Zijn overstap begin jaren negentig naar het onderwijs ervoer hij als een verademing, omdat er geen commerciële druk is en je er niet wordt afgerekend op je prestaties. In vijftientig jaar onderwijs was De Vries docent en adviseur van het bestuurscollege van de Hogeschool Utrecht en bestuurder bij de Christelijke Hogeschool Ede. Daarna begon hij voor zichzelf, eerst als ICT-ondersteuner, later als interim-manager en onderwijstrainer. In die rol gaf hij leiding aan reorganisaties bij het reformatorische Wartburg College in Rotterdam en ROC Mondriaan in Den Haag. Het viel hem op dat er veel geklaagd werd over werkdruk, maar dat er ook docenten waren die hun zaakjes prima op orde hadden, binnen de gestelde tijd. Op grond van zijn ervaring zegt hij nu: 'Ik schat dat een derde van de leraren totaal geen last heeft van een te hoge werkbelasting. Als ik dat vertel, noemen veel mensen dat verrassend.' De onderwijscoach wil niet beweren dat er geen probleem is met werkdruk. Hij laat CBS-cijfers zien waaruit blijkt dat 52 procent van de onderwijzers het werktempo te hoog vindt; bij de gemiddelde Nederlander ligt dat op 36 procent. Bovendien valt een op de zes leerkrachten uit met burn-outklachten. 'In het onderwijs voelen te veel mensen zich doodongelukkig, vaak de gepassioneerde docenten. Dat vind ik

an leraar zelf'

jammer, want leraar zijn is een prachtig be-roep.'

perfectionisme

Met name in het basisonderwijs komt De Vries veel werknemers tegen met de neiging tot perfectionisme. 'Als leerkracht werk je met kinde-ren en niet met machines. Ik begrijp dat je alles voor hen over hebt, maar de lat wordt te hoog gelegd. Veel onderwijzers werken 's avonds door, en gaan zelfs in de vakanties nog aan de slag.'

Hij sprak met leraren die nooit tevreden zijn over hun lesstof en tot diep in de nacht achter hun computer zitten om een nieuw YouTube-filmpje te zoeken voor een les, hoewel dat van vorig jaar nog prima is te gebruiken. En een le-raar die een halfuur per leerling uittrekt voor het nakijken van een proefwerk, is volgens

'Nog honderden ongelezen mails in je inbox? Gooi ze gewoon weg en begin met nul.'

hem geen uitzondering. 'Dat is niet nodig maar veel docenten zijn bang voor de reactie van leerlingen die controleren of het cijfer wel klopt. Daarnaast worden allerlei leerlingengegevens gedetailleerd geregistreerd. Dat hoeft niet meer zo uitgebreid, besloot minister Slob, maar de schoolleiding houdt er vaak aan vast. Ze wil dat hun school de beste is.'

geen voorbereiding

Het mag best een tandje minder, vindt de coach. Hij geeft leraren weleens de opdracht een tijdlang geen lessen voor te bereiden. 'Na-derhand geven ze aan dat het de leukste les sinds jaren was, want ze deden veel meer een beroep op hun eigen creativiteit. Leraren mo-gen meer vertrouwen op hun eigen vaardighe-den.'

Verder ziet De Vries onder onderwijzers uit-stelgedrag. In een tussenuurtje gaan ze koffie-drinken, maar ze kunnen dan beter gaan nakij-ken. 'In een normaal bedrijf werk je toch ook van half negen tot vijf uur?'

Nee zeggen, daar zijn leraren ook niet goed in, heeft de onderwijsmanager ervaren. Er zijn meesters of juffen die altijd ja zeggen als de di-recteur vraagt een schoolfeestje te organiseren. De Vries treft in het onderwijs een gebrek aan planmatig werken. Voor en na de zomer zijn de drukste periodes. Toch worden veel activiteiten in deze tijd gepland. Zonde, vindt hij, want de introductie van nieuwe leerlingen of het rege-len van stagiairs kun je prima in een van de minder drukke maanden doen, in februari of

maart bijvoorbeeld. 'Bij individuele coaching blijkt vaak dat veel mensen er niet van houden hun werk te plannen. Dat maakt hun leven saai, vinden ze.' Vluchtgedrag, oordeelt de ma-nager. 'Leraren komen in een vicieuze cirkel terecht. Ze voelen zich druk, doen in een tus-senuur niets, kruipen 's avonds achter hun bu-reau om na te kijken, waardoor ze zich nog vermoeider voelen ...'

En veeleisende schoolleiders en ouders dan, of de druk van bureaucratische, door de overheid opgelegde regels? De Vries: 'Ik zeg altijd: steek geen energie in zaken waarop je geen invloed kunt uitoefenen. Pak de zaken aan waar je zelf wat aan kunt doen.'

schijnoplossingen

Er zijn genoeg schijnoplossingen om het werk-drukprobleem op te lossen, vindt de onderwijs-manager. Als voorbeeld noemt hij een hoger salaris. 'Dat drukt een hogere waardering uit, maar met honderd euro extra in de maand ga je niet anders werken.' En meer mensen naar het onderwijs lokken, helpt volgens hem niet of nauwelijks, tenzij de oorzaken voor het ver-trek van leerkrachten worden aangepakt. 'Er is een grote buffer van mensen die het onderwijs hebben verlaten omdat ze te weinig toekwa-men aan de kern van het beroep: lesgeven. Ik sprak laatst op een basisschool een man van 25 en een vrouw van 23 die al op zoek waren naar een andere baan. "Onze passie is leerlingen verder te helpen", zeiden ze. "Maar er is veel bureaucratische rompslomp en dat irriteert ons mateloos." Je moet proberen deze mensen vast te houden of terug te krijgen door alle sores rond het lesgeven aan te pakken. Als je dat niet doet, trek je geen extra leraren.'

's Avonds, in het weekeinde en zelfs in de va-kanties gaan werken? De coach adviseert daar onmiddellijk mee te stoppen. 'Voor de goede orde: ik pleit er niet voor te stoppen met het voorbereiden van lessen. Maar vertrouw meer op je kennis en eigen professionaliteit.'

tweeminutenregel

De Vries schreef een handzaam boekje om 'ple-zier én resultaat' terug te krijgen in het onder-wijds: Timemanagement in (bijna) 10 seconden. Zijn belangrijkste advies: neem als leraar de regie (terug). 'Er zijn veel leerkrachten die het laten gebeuren. Alles overkomt ze. Maar als jij lesgeven het leukst vindt, pak dan de taken die stress geven aan.'

Hij geeft een aantal praktische tips om dat doel te bereiken: zeg vaker nee tegen de baas, ver-gader minder en efficiënter, leer delegeren en doe één ding tegelijk. Daarnaast hanteert hij een tweeminutenregel: kun je een klusje in twee minuten aanpakken? Doe het dan met-een. Vraagt de taak meer tijd, plan hem dan in. 'En pak de e-mailterreur aan. Een leerkracht krijgt per dag ontzettend veel e-mails binnen. Mijn advies is elke dag met een lege box te be-ginnen. Zitten er nog honderden mails in? Gooi ze weg, en kijk dan wat er gebeurt. Meestal niets.' ■

LIEFDE VOOR HET VAK

GERALD BRUINS BEELD ND

'Dit werk geeft voldoening'

WIE: Carolien van der Goot (57)
WAT: docent zorg en welzijn Accent Nijkerk (praktijkon-derwijs)
WAAROM: ... heerlijk om de leerlingen iets mee te geven.

'In het onderwijs werken is prachtig. Je bent er voor de leerlin-gen in de lange periode van hun puberteit. Ik geef het vak zorg en welzijn aan kinderen die moeite hebben met leren. Het gaat bij hen niet vanzelf. Ze hebben een IQ van zestig tot tachtig. Bij sommigen is de thuissituatie bovendien niet fijn: echtscheidin-gen, ziektes, handicaps, armoede ... Het is heerlijk om met hen bezig te zijn en te proberen hun iets mee te geven voor de rest van hun leven. Wat een plezier geeft het dat ze het fijn vinden in de les. Ik word blij als ik mijn kinderen zie opbloeien. Van complimenten zie je hen groeien.

Bij ons kun je niet zakken, en je krijgt geen cijfers. Toch heeft minister Arie Slob geregeld dat deze kinderen ook een diploma krijgen. Dat is goed voor hun eigenwaarde. Thuis worden ze geregeld weggezet als dom. Nu voelen ze dat ze waardevol zijn. In het dorp waar ik woon, kom ik geregeld een meisje tegen dat ik mocht begeleiden. Ze is hard aan het werk, terwijl ze op school eerst helemaal niets wilde. Ik ben trots op haar.

Soms hoor ik van kinderen jaren later terug dat ze het naar hun zin hadden in mijn klas. Dat maakt het onderwijs zo leuk. Ik ben een zij-instromer. Ik was 25 jaar tandartsassistente. Op mijn 46e heb ik de overstap gemaakt. Het is hard werken, in de les moet je je voor honderd procent geven, tegen een lager salaris. Toch geeft dit werk mij meer voldoening. Ik werk niet in het weekeinde en 's avonds. Dat is een kwestie van grenzen trekken en nee durven zeggen. Het onderwijs is overgeorgani-seerd. Ik hoor mensen klagen dat ze te weinig aan de corebusi-ness toekomen: lesgeven. Dan denk ik: ga doen wat je leuk vindt. Dat geldt voor elk werk. Nu moet ik erbij zeggen dat ik geen kostwinner ben. Mijn man heeft een goede baan. Ik werk mijn hele leven al voor mijn plezier. Daarom mag ik niet klagen. Ik ben een dankbaar mens.'

[advertentie](#)

Op zoek naar een baan in herkenbaar christelijk onderwijs?

Geloof in onderwijs

jij doet ertoe in ons onderwijs!

Op www.onderwijstalenten.nl vind je actuele vacatures voor het basisonderwijs, voortgezet onderwijs en beroepsonderwijs.

SCHRIJF JE IN VOOR DE VACATURE-MAILING

onderwijstalenten.nl

geloof in onderwijs.

LIEFDE VOOR HET VAK

GERALD BRUINS BEELD ND

‘Met blij gevoel het lokaal in’

WIE: Annemarie de Soeten (39)
WAT: coördinator technasium, docent onderzoek & ontwerpen en kunst Emelwerda College Emmeloord
WAAROM: ... van betekenis zijn voor pubers.

‘Wat ik zo mooi vind aan mijn baan? Heb je even? Ik werk met zo veel plezier in het onderwijs. Elke dag stap ik met een blij gevoel mijn lokaal binnen. Het mooiste is natuurlijk de omgang met jongeren. De leerling die opziet tegen een presentatie en dan toch vol trots over zijn product staat te vertellen. Het meisje dat twijfelt over haar studiekeuze en elke keer even langskomt om erover te sparren en daarbij eerlijk naar zichzelf kijkt. De jongen die zomaar even op de stoel naast me ploft en vertelt dat zijn verkering uit is. De brugklasser die zijn draai nog niet kan vinden en na de laatste les even een uurtje bij mij in de werkplaats komt werken, omdat hij dat zo fijn vindt. Er zijn zo veel momenten dat je even van betekenis kunt zijn in het leven van deze pubers. Je maakt alle facetten in hun leven mee: humor, eerlijkheid, rauwheid, dapperheid, kwetsbaarheid, veerkracht, wanhoop, verbondenheid, eenzaamheid, worsteling, groei. Sinds vier jaar geef ik les. Ondernemerschap en bètaonderwijs komen in mijn werk samen. Ik geef lessen onderzoek en ontwerpen in de zogeheten talentenstroom technasium die leerlingen krijgen naast de reguliere vakken. We werken altijd met opdrachten van het bedrijfsleven of de overheid. De laatste opdracht voor de eerste klas was bijvoorbeeld een grote safaritent inklapbaar maken en geschikt voor vervoer. Een dag per week leg ik buiten de deur contacten met ondernemers en vervolgoopleidingen. Al met al is mijn baan meer dan fulltime. Ik zie bij collega’s om me heen dat ze het zwaar hebben. Een aantal van hen is uitgeput en heeft weinig energie meer. Dat herken ik bij mezelf niet. Natuurlijk ben ik druk met mijn werk, maar ik ervaar het niet als werkdruk. Ik heb van nature veel energie. Daarnaast geef ik het leukste vak van de school. Leerlingen laten ontdekken waar hun talenten liggen en waarin ze zich kunnen ontwikkelen – dat vind ik het mooiste wat er is.’

LIEFDE VOOR HET VAK

GERALD BRUINS BEELD ND

‘Ik ben stapelgek op kinderen’

WIE: Dorret Paas (50)
WAT: leerkracht groep 4–5 Ichthus-school Baambrugge
WAAROM: ... kinderen het besef geven dat ze geliefd zijn.

‘Met leerlingen bezig zijn, geeft mij het grootste plezier. Ik ben stapelgek op kinderen. Dat begint al als ik de stralende en verwachtingsvolle gezichten van hen zie bij de buitendeur. Ik vind het fijn een kind te overladen met complimenten, of het nu een zwakker, een hoogbegaafd, een autistisch of verwaarloosd kind is, en het dan te zien groeien. Ik krijg altijd leuke opmerkingen van de kinderen. “Juf, wat ruik je lekker.” Of: “Juf, dit had je gisteren ook al aan.” En: “Wat heb je mooie lippenstift op.” Het is genieten als het lukt hen mee te nemen in de lesstof en hun grappenderwijs tafelsommen aan te leren. Of ze al vroeg bewust te maken van hun impact op het milieu. Niet om hen somber te maken, maar om te laten zien dat ze er zelf veel aan kunnen doen. Dat is positief. Ik wil graag mijn liefde voor Jezus met de kinderen delen. Dan zingen we keihard bijbelse liedjes, begeleid door mijn gitaar. “Juf, geloof jij dat allemaal”, vraagt een kind dan. De overgrote meerderheid van de kinderen in mijn klas komt niet uit christelijke gezinnen. “Ja, lieve schat, dat geloof ik”, antwoord ik dan. Wat hoor ik veel van de kinderen en wat is er soms veel verdriet in hun leventjes. Wat is er dan mooier om voor hen te bidden, samen met de klas? Om veel van hen te houden? Om hen te bemoedigen en te zeggen dat ik ze parels vind? Ze kunnen mij vertrouwen en de verhalen over thuis met mij delen. Leerkrachten moeten niet staken met lesgeven maar met het registreren van alles. Toen ik op mijn 21e begon als juf had ik het voor mijn gevoel druk. Nu denk ik: ik ben vooral druk met druk doen. Nadat je met de groep hebt gewerkt, moet je nog van alles documenteren in Parnassys, een registratie- en leerlingvolgysteem: de cijfers, hoe het met de kinderen gaat, hun ontwikkeling en gesprekjes met de ouders. Vroeger schreven we de cijfers op van een toets, dat was het. Ik had de kinderen heus wel door. Ik vraag me af of dit systeem beter is.’

advertenties

Theologische Universiteit Kampen

Een studie Theologie,
dan word je toch dominee?

TRUE OR FALSE?

Wil jij van betekenis zijn voor
de wereld van morgen?

Ontdek dan of een studie Theologie
bij jou past.

Bezoek een open dag of
vraag een meeloopdag aan

6 FEBRUARI | 23 APRIL |
OPEN MASTERAVOND
26 MAART

Aanmelden via:
kennismaken@tukampen.nl

TU Kampen. Verbindt Bijbel en leven

Ontdek de theoloog in jezelf
kijk op: www.tukampen.nl

God ziet jou!

We vertellen onze leerlingen hoe
kostbaar het is dat God je Vader is
en jij Zijn dierbare kind. We hebben
een vurig verlangen om ze te leren
dat ze geliefd zijn door Hem!

Gereformeerde scholen in
Groningen, Friesland en Drenthe

noorder
Basis
scholen met de bijbel

www.noorderbasis.nl

LIEFDE VOOR HET VAK

GERALD BRUINS BEELD ND

‘Vergeet niet te genieten’

WIE: Boudewijn Vonck (32)
WAT: leerkracht groep 6/7 basisschool Christal Grootegast, ICT-coördinator
WAAROM: ... werk efficiënter doen.

‘We moeten als leraren terug naar de basis: lesgeven. Kinderen nieuwe dingen leren, dáárvoor ging ik naar de pabo. We zijn vergeten waarvoor we het onderwijs ingingen: om kinderen aandacht te geven, om hun het gevoel te geven van waarde te zijn. Als leerkracht doe je ertoe. Je mag een spil zijn in de ontwikkeling van een kind. Door alle extra taken op een dag, waaronder de administratie, doe je veel en lopen er tientallen lijntjes die je in de gaten moet houden. Het grote genieten van je werk kan er dan zomaar bij inschieten. Mijn strategie is elke dag naar huis te gaan met drie geslaagde situaties in mijn hoofd. Dat kan een grap zijn of een leuke opmerking van een leerling. Laatst vroeg ik na een rekenles wie het snapte. Iedereen. “Mooi, daar doe ik het voor”, zei ik. “O”, zei een jongen droog, “ik dacht dat u het voor het geld deed.” De klas lag helemaal dubbel, en ik ook. Dit soort situaties helpt mij om de volgende dag weer fluitend naar mijn werk te gaan. Ik geniet van de vrijheid elke dag het onderwijs op je eigen manier vorm te geven in de klas, die eigenlijk een soort minisamenleving is. Werken in een klas is iets magisch. Je kunt echt van betekenis zijn voor je leerlingen. De laatste jaren is het onderwijs in beweging. Nieuwe ontwikkelingen op het gebied van ICT vliegen de school binnen. Met mijn klas hebben we al robots geprogrammeerd, een 3D-printer in elkaar gezet, VR-brillen getest en zelfs al eens een 3D-scanner gebruikt om onszelf uit te printen. De kinderen en ik genieten van al die innovatieve snufjes. De werkdruk in het onderwijs is hoog. Maar ik geloof dat we als leerkrachten meer de eigen regie kunnen nemen. Ik denk dat we ons werk efficiënter kunnen doen. De afwisseling tussen hard werken en vakanties bevalt me goed. Deze vrije tijd is nodig om de accu weer op te laden, zowel voor de kinderen als de leerkrachten.’

LIEFDE VOOR HET VAK

GERALD BRUINS BEELD ND

‘Ik werk graag met kleuters’

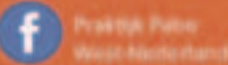
WIE: Rita Drost-Breukelman (52)
WAT: leerkracht combinatiegroep 1-2 gereformeerde basisschool De Wegwijzer
WAAROM: ... een dag voor de klas geeft energie.

‘Leraar is het mooiste vak dat er bestaat. Ik heb een grote voorkeur voor werken met de kleuters in de groepen 1 en 2. De term kleuterjuf vind ik een compliment. Als de peuters de school binnenkomen, zitten ze vol fantasie, echt samen spelen kunnen ze nog niet en voor het eerst gaan ze hele of halve dagen naar school. Het is prachtig om te zien hoe ze leren van oudere kleuters en al snel de gewoontes overnemen. In de eerste twee klassen ontwikkelen kinderen zich enorm. Als juf begeleid je ze van peuter naar schoolkind. Ik vind het heerlijk om de kinderen zich al spelend en lerend te zien ontwikkelen. Ik geniet van hun gezichten, hun spel, hun aanhankelijkheid, hun humor en prachtige uitspraken. Laatst sprak ik met een collega over ons geloof. Dan vraagt een kind opeens: “Zijn jullie zussen?” Zo’n opmerking ontroert mij. Het kind heeft opgepikt dat wij dezelfde Vader hebben en dus bij elkaar horen. Van een dag werken met de klas krijg ik energie. Ook de voorbereidingen, het nakijkwerk, de vergaderingen en de ouderbezoeken horen erbij. Maar dat je alles moet vastleggen, analyseren en evalueren, daarvan zou je burn-out raken. Toen ik dertig jaar geleden begon, hoefde je niet alles op te schrijven. Als een kind een potlood verkeerd vastpakte, gaf je het de volgende keer goed in zijn hand. En als het dan nog niet lukte, gaf je het een zeskantig potlood. Nu moet je een plan opstellen en over drie weken kijken of het goed gaat. Ik mis het vertrouwen. Het lijkt wel of angst regeert en de overheid alles wil laten vastleggen. Dan denk ik: ga ervan uit dat mensen die voor de klas staan dat met liefde doen. Minister Arie Slob van Onderwijs heeft weliswaar gezegd dat je alleen hoeft te registreren wat belangrijk is, maar hij vergeet dat het er allemaal bijkomt. Van lesgeven wordt een leraar niet moe. Op dit moment wordt er zo veel geklaagd over de werkdruk, dat je als jongere bang zou worden om naar de pabo te gaan.’

[advertentie](#)

PRAKTIJK
PABO
West-Nederland

Leren in de praktijk van
jouw toekomst!

www.levwn.nl

Een uitdagende voltijdstudie

- 2 of 3 dagen stage bij jou in de buurt
- 1 dag naar Hogeschool VIAA in Zwolle
- 1 dag zelfstudie
- 50 euro per maand zakgeld

lev scholengroep
west nederland
onderwijs met de Bijbel als basis

Wil jij een goede leerkracht worden? Wil je direct leren in de praktijk?
Wil je de kinderen helpen om te groeien?
Leer je elke dag en ontwikkel jij je graag als persoon en als christen?
De Praktijk Pabo biedt je de ontwikkeling van jouw meesterschap
op één van onze scholen met professionele begeleiding
van werkplekcoaches en schoolopleiders.
Informatie of een dagje meelopen?
Geerte Muis: g.muis@levwn.nl 06 55 33 87 57

Dreamschooldirecteur Eric van 't Zelfde heeft een onconventionele leiderschapstijl. ‘Een docent die niet functioneert, ontsla ik.’

MARJON SNEL BEELD DICK VOS

‘Het Nederlandse ond

Eric van 't Zelfde, de strenge school-directeur uit het populaire tv-programma *Dreamschool*, probeert samen met kickbokser Lucia Rijker aan lager wal geraakte tieners weer in het gareel te krijgen en te motiveren hun school af te maken. In het gewone leven doet hij niets anders. ‘Ik speel eigenlijk gewoon mezelf voor de camera.’

Van 't Zelfde maakte naam als de schooldirecteur die zwakke scholen in achterstandswijken wist om te vormen tot successcholen. De Hugo de Groot-school in Rotterdam-Zuid behoorde in 2009 tot de zwakste scholen van Nederland. Schoolresultaten lagen ver onder het landelijk gemiddelde. Leerlingen kwamen met vuurwapens naar school. De sfeer was er ronduit belabberd. Van 't Zelfde voerde er zeven jaar de scepter en haalde de bezem door de school. Toen hij afscheid nam als directeur, lagen de slagingspercentages op 100 procent, zowel voor mavo, havo als vwo. Zijn geheim? ‘Ik heb een onconventionele leiderschapstijl. Een docent die niet functioneert, ontsla ik. Ik heb maar één belangrijke toetssteen in mijn beleidskeuzes: is dit in het belang van het kind?’ Afgelopen zomer trad hij aan als de nieuwe directeur van vmbo-school De Brink in het chique Laren. Het contrast met de Rotterdamse volkswijk Pendrecht is opmerkelijk. Hij woont daar nog altijd. ‘Om half zes gaat mijn wekker, om vijf over half zes douch ik, en om kwart voor zes stap ik in mijn auto. Voor zeven uur zit ik achter mijn bureau in Laren.’ Over verhuizen denkt hij niet. ‘Ik ben een geboren Rotterdammer, en eerlijk gezegd willen mijn kinderen er ook niet weg.’ Over zijn keuze voor Laren, zegt hij: ‘Ik heb iets met vmbo-kinderen. Zelf begon ik mijn schoolloopbaan ook op de mavo zoals dat toen nog heette. Mijn twee broers gingen wel rechtstreeks naar het vwo. Op de basisschool liep ik verdwaasd rond als een jochie met flaporen in een zelfgebreide trui van oma Van 't Zelfde. Ik weet heel goed hoe het voelt om niet bij de sterren uit de klas te horen. Fikkie stoken en vissen, dat vond ik geniaal. Maar ja, dat zijn geen schoolvakken. Ik begon pas echt verbanden te ontdekken in de lesstof toen ik 17, 18 jaar was. Ik ben een klassieke laatbloeier.’ Van 't Zelfde klom via mavo, havo en hbo op naar de universiteit, Na zijn master in de Engelse literatuur begon hij als docent Engels in het middelbaar onderwijs. Daar verdient hij inmiddels meer dan 25 jaar zijn brood. De laatste tien jaar als directeur.

verwant

‘Ik voel me verwant met de leerlingen hier. Op de basisschool blonken ze vaak niet uit in de theorievakken. Maar moet je kijken wat voor prachtig beroep ze hier op school kunnen leren. We hebben een eigen timmerwerkplaats, een restaurant voor leerlingen die richting horeca willen. Fantastisch toch?’ Van 't Zelfde beent door de gangen van de school. In de gaarkeuken staat de kok-begeleider alvast de warme maaltijd voor de kookles van elf uur voor te bereiden. ‘Eet je mee Eric?’ roept de kok hem in het voorbijgaan enthousiast toe. ‘Hangt er vanaf wat er op het menu staat’, roept hij met een grote grijns terug. ‘Een lekker stuk vlees, daar hou ik van!’

Van 't Zelfde beent verder door de schoolgangen. ‘Kijk eens rond, dat ziet er toch niet uit? Het lijkt wel een machinekamer. Al die donkere plafonds wil ik eruit hebben. Het moet gezelliger worden hier. Een aantal jaar geleden had deze school 950 leerlingen. Nu zijn het er 653. Er is dus wel iets aan de hand, we zijn niet meer de nummer één school in de regio. Dat vind ik een mooie uitdaging.’

euthanasie

In zijn schrale werkkantoor zijn de plafonds er al uitgesloopt, de kale bedrading en de pvc-buizen bleven achter. Van 't Zelfde neemt een slok koffie en leunt achterover. Hij heeft een pittig halfjaar achter de rug. Na de vliegende start van het schooljaar, had hij een intensief blok televisieopnames voor seizoen vier van *Dreamschool*. ‘Heftig, want er worden heel wat trauma’s op je afgevuurd.’ Juist in die periode overleed zijn vader van 83. Tussen de confrontaties met probleempubers door, moest hij een doodskest voor zijn vader kopen. ‘Mijn vader heeft tien jaar lang geknokt, vijf soorten kanker gehad. Maar ik heb hem nooit horen klagen. Hij was havenarbeider, een sterke man. Hij moest keihard werken voor zijn gezin, maar toch had hij de tijd om slootje te springen met ons. Hij las veel boeken, was een liefhebber van kunst, en kon goed zingen. Dat je arm bent betekent niet dat je dom hoeft te zijn.’

‘Mijn vader stimuleerde me. Ik was vroeger soms een bang jochie, maar hij geloofde in mij.’

‘Mijn vader was mijn eerste leraar. Mijn belangrijkste lessen in het leven leerde ik van hem. Hij heeft ons met geduld, spelenderwijs verstandiger en slimmer gemaakt. Hij stimuleerde me altijd om grenzen te verleggen. Ik was vroeger soms een bang jochie, maar hij geloofde in mij.’ De dood van zijn vader is hem dan ook niet in de koude kleren gaan zitten, merkt Van 't Zelfde nu. ‘Euthanasie. Onwerkelijk, zo’n arts die met een tas binnenstapt waarvan je weet dat daar de spuiten in zitten. Typereid dat mijn vader dan nog even een geintje maakt met de huisarts om het ijs te breken. Die arts ziet er ook tegenop natuurlijk. Ze kenden elkaar al jaren. Is dit nou je laatste les aan ons, dacht ik? Een ander niet tot last zijn, dat was mijn vaders definitie van waardigheid in het leven.’ Een paar weken na de begrafenis kwamen de tranen pas. ‘Ik luisterde naar een oud zeemansnummer, een lievelingslied van mijn vader. Toen kon ik het niet meer droog houden.’ De keus voor het onderwijs heeft alles te maken met hoe Eric door zijn vader is grootgebracht. ‘Hij vertelde ons verhalen uit de geschiedenis, aardrijkskunde en de klassiekers uit de Griekse en Romeinse Oudheid. Dat is bepalend geweest voor hoe ik later zelf ben gaan lesgeven. Ja, mensen zeggen wel dat ik op hem lijk.’ Van 't Zelfde is vol overgave voor het onderwijs gegaan. Juist daarom twijfelt hij nu hoeveel jaar hij het nog gaat volhouden. ‘Het liefst

zou ik een vuistdik rapport schrijven over de misstanden in het Nederlandse onderwijssysteem. Elk jaar laten we in havo 4 twintig procent van alle leerlingen zitten omdat we niet willen worden afgerekend op eindexamendata. Alle schooldirecteuren weten dat. Ik ben realistisch, het Nederlandse onderwijs is een klere-zooi. Ons systeem is failliet. We kunnen leerkracht meer voor de klas krijgen. Al jarenlang zag iedereen dit aankomen. Kinderen aan de onderkant van de samenleving zijn de sjaak. De hardste klappen vallen in de achterstandswijken. Die kinderen zijn niet achterlijk, die voelen allang dat ze kansloos zijn in onze samenleving. 604.000 kinderen in Nederland leven onder de armoedegrens. Een docent moet het voorbeeld van fatsoen zijn. Als wij uitstappen wie hebben ze dan nog? Ik vind dat de overheid ons flink heeft laten zitten. Ons onderwijssysteem is verworden tot een neoliberaal afrekencultuurtje voor kansloze kinderen.’

seksuele opmerkingen

Plotseling zwaait de deur van zijn kantoor open. ‘Eric, ik moet je nú spreken.’ De zorgcoördinator staat al binnen. ‘Het is dringend, kan het even?’ Het verhaal liegt er niet om. ‘Docent X noemt kinderen in de klas oude rukkens.’ Een

erwijs is failliet'

Eric van 't Zelfde woont nog steeds in Rotterdam, maar werkt tegenwoordig in Laren. 'Ik voel me verwant met vmbo-leerlingen.'

heftig verhaal, met plastische voorbeelden volgt. Van 't Zelfde reageert onderkoeld en benoemt dat het ernstig is en vraagt of de zorgcoördinator de bevindingen per e-mail duidelijk kan verwoorden om daarna de draad van het interview weer op te pakken. Een pittige beschuldiging. Wat doet hij hiermee als schooldirecteur? 'Helaas heb ik dit soort verhalen maar al te vaak meegemaakt in het onderwijs. Ik zou als directeur een lapzwans zijn als ik tegen de ouders zou zeggen "uw kind is hier veilig" terwijl ik niets zou doen aan dit soort situaties.' In één adem door dist hij scenario's op die hij eerder meemaakte: verkrachtingen en aanrandingen, een 13-jarige leerling die bijna verkocht werd aan de Russen in Antwerpen nadat ze seksueel was misbruikt. Het was nog in zijn Rotterdamse tijd.

'Een docent die over de schreef gaat of slecht functioneert, die hoeft niet meer te werken bij mij. Punt. Maar een slechte docent kun je heel moeilijk ontslaan. Die stapt direct naar een advocaat. Arbeidsrecht noemen ze dat. Dat kan je als school 80.000 euro kosten, daar kan ik ook een hele schoolverdieping van inrichten. Hoe neem je in dit soort situaties besluiten? Dat vergt moed. Ik geloof dat de aansturing van een school sterk persoonsafhankelijk is en sterk te

maken heeft met politieke en morele overtuigingen.'

vacatures

De ellenlange lijsten met docentenvacatures zijn Van 't Zelfde een doorn in het oog. 'Komt er een of andere hansworst als zzp'er via een uitzendbureau, die kan ik inhuren voor drie keer zoveel als een gewoon docentensalaris. Dat is marktwerking in de publieke sector. We zijn de samenleving gaan inrichten op basis van bruto nationaal product en dit is het resultaat. Wat is er aan de hand in Nederland?' 'Ik woon in Pendrecht in Rotterdam, daar hangt altijd wel ergens een politiehelikopter omdat een Marokkaan iets heeft gejat. Maar er hangt geen helikopter boven de Zuidas, waar de miljoenen worden gestolen. Wij moeten gaan nadenken over wat voor samenleving we willen zijn. Moet alles te maken hebben met winst? Zijn we nog steeds die primitieve aap, al slaan we elkaar de hersenen niet meer in met boten? Freud zei al: zonder arbeid en liefde ga je naar de donder.' Van 't Zelfde pleit voor een totaal andere manier van denken. 'Er is een aantal beroepen in de samenleving die ons tot samenleving maken. Agenten, verpleegsters, onderwijzers; die

beschermen, voeden, troosten. Beroepen die cruciaal zijn als je een samenleving wilt blijven en juist in deze banen worden de allerlaagste lonen verdiend! Ik vind dat als je de moed hebt de samenleving te dienen met je beroep, dat de belastingschijf maximaal 25 procent mag zijn. Dan moet Mark Rutte maar gewoon wat minder uitgeven.' 'In dit werk hoop je toch ten diepste op een beetje erkenning voor wat je doet. Gerard Reve beschreef het prachtig, al jaren geleden. Als agnost biedt het mij weinig troost, maar in ieder geval geeft deze grote schrijver een belangrijk signaal af. Actueler dan ooit: "Zuster Immaculata, die al vierendertig jaar verlamde oude mensen wast, in bed verschoont, en eten voert, zal nooit haar naam vermeld zien. Maar elke ongewassen aap die met een bord: dat hij vóór dit, of tegen dat is, het verkeer verspert, ziet 's avonds reeds zijn smoel op de tee vee. Toch goed dat er een God is.'" In de aula probeert Sanne (16) haar tijd te doden; ze heeft een tussenuur. Of er iets is veranderd sinds de school een nieuwe directeur heeft. Ze denkt even na. 'Er zijn minder vechtpartijen. Het is duidelijker wat wel en niet mag.' En: 'Hij is best aardig.' Wat is haar verder opgevallen? 'Hij is echt geïnteresseerd in ons als leerlingen.' ■

DREAMSCHOOL

Het vierde seizoen van het tv-programma *Dreamschool* gaat van start op 3 maart. De NTR zendt het tv-programma wekelijks uit op dinsdagavond om 20.30 uur.

LIEFDE VOOR HET VAK

GERALD BRUINS

‘Bevlogen mensen in de klas’

WIE: Lia Oosterhoff-Cordia (47)
WAT: docent Nederlands vmbo GSR Rotterdam
WAAROM: ... jongeren door de puberteit loodsen

‘In welk werk maak je mee dat je pubers aan het lezen krijgt? Dat ze een kopje thee gaan halen omdat jij óf zij dat nodig hebben? In welk werk kun je nog steeds pubers op zoek laten gaan naar een plintentrapje dat niet bestaat. Het gebeurt nog steeds. Sinds 1994 sta ik voor de klas in het voortgezet onderwijs, eerst als docent bewegingsonderwijs en de laatste negen jaar als docent Nederlands. Ik heb lesgegeven aan alle klassen in de school: van vmbo basis en kader tot gymnasium. Elke leeftijd heeft zijn eigen charme. Je kunt het onderwijs het beste beschrijven aan de hand van anekdotes. Een leerling die bij softbal op het eerste honk aankomt en roept: “Welke kant moet ik op? Zo ver ben ik nog nooit geweest.” Een leerling die al lezend het schoolplein oploopt en zegt: “Het is zo’n spannend boek.” Onderwijs maakt het mogelijk dat je per jaar een stel jongeren ontmoet. Je loopt een tijdje met ze mee en soms mag je op dat stukje van hun levensweg even belangrijk zijn. De puberteit is een lastige periode en wij proberen ze erdoorheen te loodsen. Dat gaat met vallen en opstaan. Zo ben ik mentor geweest van een meisje met een autistische stoornis dat zwaar depressief was geweest. Ze had twee keer in de examenklas gezeten, pas bij de derde keer haalde ze haar diploma. Ik nam de toetsen bij haar thuis af en moedigde haar aan: “Je kunt het.” Ze slaagde met een prachtige lijst. In het onderwijs werken bevlogen mensen die veel van kinderen en jongeren houden. Daarom lopen ze een stapje harder. Ik vind dat ik een fantastische baan heb. De werkdruk zit in de verwachtingen van de maatschappij. Je zou eens een maand moeten bijhouden wat er van het onderwijs wordt verlangd. Van bewustwording op het gebied van het gebruik van internet tot verkeersveiligheid en seksualiteit. We moeten veel toetsen, alsof alles meetbaar is. In werkelijkheid valt de werkdruk mee, vind ik. Het is ook wat je er zelf van maakt.’

advertentie

GUIDO

VMBO | HAVO | VWO | GYMNASIUM

OPEN DAG

05.02.2020
16:00-20:00 uur
Locatie VMBO - Amersfoort
Locatie HAVO VWO - Amersfoort
Locatie Arnhem

GUIDO *gelooft*
www.guido.nl
f t i

Een zijinstromer begint naast de opleiding meteen met lesgeven.

JASPER DEN BOON BEELD JEROEN JUMELET

‘Ik verdien mi

Vanuit een ander beroep voor de klas gaan staan, zijinstromen, wordt als een oplossing voor het lerarentekort gezien. Hoe is het om je te laten omscholen en zonder ervaring voor de klas te gaan staan?

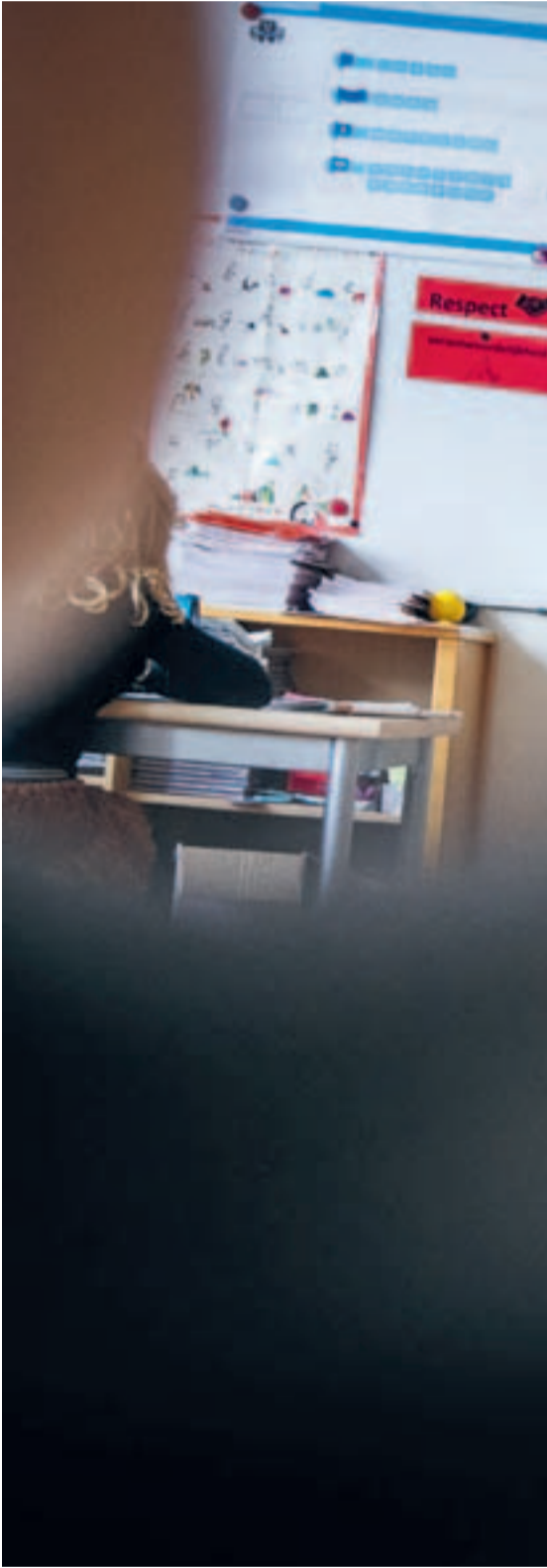
‘Een school, twee scholen. Dan klappen we het woord nu: scho-len.’ De kinderen in groep 4 doen aandachtig mee met juf Gienieke Zandbergen. Op deze donderdagmiddag is er een spellingles. ‘Maar niet te lang, want de spanning in de klas is groot.’ Volgens Zandbergen gebeurt dat vaak in de aanloop naar bijzondere gebeurtenissen. ‘Vorig jaar met Sinterklaas wist ik niet wat me overkwam’, zegt ze. Toen was ze net begonnen in het onderwijs. De 41-jarige lerares geeft voor het tweede jaar les op de Beatrixschool in Huizen. ‘Ik ben afgestudeerd als bewegingswetenschapper en werkte aan plannen voor de leefstijl van mensen die beperkt kunnen sporten. Maar ik sprak die mensen nauwelijks en zat vooral achter de computer. Dat zag ik me niet twintig jaar volhouden.’

lange of korte klank

Geregeld dacht Zandbergen aan een leven in het onderwijs, maar om de stap te zetten, was een tweede. ‘Ik had een vaste baan en daarmee zekerheid.’ Tegelijkertijd las ze meer en meer over het tekort aan leraren bij de scholen in de buurt. ‘Het bleef knagen. Ik heb er veel over gepraat met mijn man en vriendinnen, van wie sommigen in het onderwijs zitten. Iedereen moedigde me aan te proberen juf te worden. Ik ben naar de scholenvereniging van de school van mijn dochtertje gegaan voor een vrijblijvend gesprek. Al snel bleek dat ik hiermee verder kon en wilde. Ik word blij van het contact met de kinderen en ik denk dat ik daar goed in ben.’ Dat is te zien in de lessen. Als een jongetje met capuchon op de beurt krijgt, loopt Zandbergen rustig naar hem toe om die af te doen. ‘Een vis, twee vissen’, antwoordt hij. ‘Is dat een klankgroepenwoord of een samenstelling’, vraagt Zandbergen. ‘Een klankgroepenwoord.’ Er wordt weer geklapt: ‘vis-sen.’ Zandbergen: ‘Is dat een lange of een korte klank? En met hoeveel s’en schrijf je vissen dan?’ ‘Het is een korte klank en dus met twee s’en’, zegt het jongetje aarzeland. ‘Heel goed!’ ‘Dat wist ik eerst allemaal niet’, vertelt Zandbergen eerlijk. ‘Natuurlijk wel hoe je ‘vissen’ schrijft, maar dat dit komt door een korte klank?’ Zulke dingen heeft Zandbergen het afgelopen jaar bijgespijkerd. Sinds september 2018 staat ze wekelijks twee dagen voor de klas. Tegelijk volgt ze een opleiding om lesbevoegd te worden. Om te kunnen beginnen als zijinstromer gelden een aantal eisen. Je moet een hbo- of wo-studie hebben afgerond en verschillende testen doen voor je aan het traject begint. ‘Zo had ik een gesprek over wat ik zou doen als een kind met een probleem naar me toe komt. Ook moest ik een proefles geven. De testen gingen niet over de inhoud van de schoolvakken. Dat leer je later wel. Veel mensen vallen af in die fase, omdat ze niet geschikt blijken te zijn.’

zelfstudie

In de tweejarige opleiding aan de Marnix Academie gaat het meer om de kennis. ‘Ik leer hoe ik de kinderen rekenen en taal moet leren. Dat

is vooral zelfstudie. Daarnaast zijn er blokken over hoe je omgaat met lastig gedrag.’ In de praktijk leert Zandbergen dat ook. Sommige weken zijn de kinderen drukker dan andere. ‘Dan ga ik het niet binnen vijf seconden stil krijgen hier.’ En inderdaad: ‘Vijf, vier, drie’, telt Zandbergen af om de kinderen na het bouwen met Lego weer op de eigen plekken te krijgen. Het duurt eerder een minuut dan vijf seconden voor de klas stil is. Een zijinstromer begint naast de opleiding meteen met lesgeven. Critici vinden dat niet goed: je laat iemand immers ook niet autorijden als hij nog aan z’n rijlessen beginnen moet. Zandbergen: ‘Ik ben het daar niet mee eens. Lesgeven leer je deels ook door het te doen.’ Zandbergen heeft van zulke kritiek weinig tot niks gemerkt toen ze begon als juf. ‘Ik kreeg vooral waardering, omdat ik de uitdaging aandurfde. De school begeleidde me daar goed in.’

nder, maar ben gelukkiger'

Zijinstromer Gieneke Zandbergen: 'Soms realiseer ik me opeens dat ik 'echt juf' ben. Daar ben ik trots op.'

De andere lerares van groep vier was mijn vraagbaak. Ze zat op een van de twee dagen achter in de klas om mij tips te geven en te begeleiden. Of ik daar moeite mee had? Nee. Ik

‘Meestal zit ik ’s avonds nog een knutselwerkje voor te bereiden.’

wil het graag leren en dat kon ik juist op die manier.’ Tijdens de les spelling gebeurt het geregeld dat een kind even naar voren loopt om iets te vra-

gen. ‘Wat is dit plaatje?’ ‘Mag ik naar de wc?’ En: ‘Wat moet ik doen als ik klaar ben?’ Zandbergen laat het door de les heen gebeuren. Het past bij het zogeheten ‘lesgeven op drie niveaus’. ‘Toen ik begon als juf, had ik daar moeite mee. Zulke lessen heb ik moeten leren geven. Nu gaat dat goed.’

zegenlied
Lesgeven op drie niveaus betekent rekening houden met leerlingen die minder, gemiddeld en hoger presteren. Voorafgaand aan de les zegt Zandbergen dat wie spelling ‘een makkie’ vindt, zelf verder mag werken. Lopen ze ergens tegenaan, dan gaan ze naar de juf of steken ze hun vinger op. Ongeveer de helft gaat zelfstandig bezig, maar iedereen krijgt beurten om antwoord te geven. Zandbergen gaat snel door de stof heen. Na af-

loop zingen de kinderen een zegenlied en mogen ze naar huis. Het onderwijs bevalt haar. ‘Hoewel ik nog nooit zo hard heb gewerkt als nu. Ik ben om half acht op school en als ik kwart over vijf naar huis rijd, is dat vroeg. Meestal zit ik ’s avonds nog een knutselwerkje voor te bereiden. En heel eerlijk: ik heb qua salaris een paar honderd euro moeten inleveren. Toch vind ik het geweldig. Soms realiseer ik me opeens dat ik ‘echt juf’ ben. Daar ben ik trots op’, glundert ze. Wat haar verbaasde, is dat elk kind wel iets leuks heeft. ‘Als moeder had ik dat niet altijd door bij de klasgenoten van mijn dochter. Iemand die heel gesloten overkomt, leeft op als je vraagt naar zijn voetbalwedstrijd. Als leerkracht moet je met elk kind wel iets, terwijl je als moeder niet aan iedereen aandacht hoeft te geven. Daardoor zoek je als juf het leuke in een kind meer op.’ ■

ZIJINSTROMEN VRAAGT VEEL

Herwieta Molenaar nam als directeur-bestuurder van de overkoepelende scholenvereniging Ichthus Gieneke Zandbergen aan als zijinstromer. Ze ziet dit traject niet als dé manier om het tekort aan leraren op te lossen. ‘Dit is een deeltje van de oplossing. Scholen zijn creatief geworden in het zoeken naar oplossingen, zoals klassen bij elkaar onderbrengen en vervangende docenten regelen.’ De begeleiding en ondersteuning van een zijinstromer zorgen voor flinke extra kosten, die niet worden gedekt. ‘We krijgen subsidie om de opleiding te betalen. Maar verder? Je kunt iemand niet zomaar voor de klas zetten. Daarom laat ik een zijinstromer nu een dag in de week ondersteunen door een collega.’ Toch hecht Molenaar eraan om die begeleiding zo te regelen. ‘Bij een eerdere zijinstromer heb ik dat niet gedaan en mede daardoor is het instromen niet gelukt.’ Molenaar voert maandelijks verschillende gesprekken met mensen die hun baan willen opzeggen voor het onderwijs, maar niet iedereen is geschikt. ‘Ik bedenk in zo’n gesprek of ik diegene voor de klas zie staan. Dat is, op basis van ervaring, een gevoel.’ Verder is het voor de directeur belangrijk dat iemand helder voor ogen heeft wat het onderwijs voor hem of haar betekent. ‘Dat is meer dan ‘gezellig met kinderen omgaan’. Je moet oog hebben voor groepsvorming, breed geïnteresseerd zijn en hard willen werken. Het onderwijs vraagt veel van je en je moet er zelf een opleiding naast doen.’ Om met bevoegde, maar nog niet bekwame zijinstromers de kwaliteit van het onderwijs te garanderen, vindt Molenaar lastig. ‘Als je er goed over nadenkt, is het van de zotte. Tegelijkertijd denk ik: liever iemand, dan niemand voor de klas.’ Ondanks alle bedenkingen ziet Molenaar kansen voor zijinstromers. ‘Als het lukt, heb je er als school een vakbekwame en enthousiaste leerkracht bij, maar ik vind het belangrijk dat een zijinstromer er goed vooraf over nadenkt. Zijinstromen is geen roze wolk. Je moet er echt wat voor doen.’

Driestar hogeschool

Driestar educatief

#datisdriestar

**IK HOUD ENORM VAN VERTELLEN:
DE VOLDOENING VAN AL DIE
AANDACHTIGE GEZICHTJES.**

Hennely Gijsenbergh, student pabo

**OPEN DAG
15 FEBRUARI**

- pabo
- pedagogiek
- leraar voortgezet onderwijs
- AD-opleiding Pedagogisch Educatief Professional
- masters

www.driestar-hogeschool.nl

De imagoproblemen van onderwijzers zijn van alle tijden. Leraren hebben altijd moeten vechten voor status en salaris.

MARINDE VAN DER BREGGEN BEELD COLLECTIE NATIONAAL ONDERWIJSMUSEUM DORDRECHT

In het dorp meer aanzien

Het vak van basisschoolleraar kampt met een imagoprobleem. Het heeft te weinig status, het is hard werken voor weinig geld. Pabo's hebben moeite genoeg studenten te trekken, vooral mannen. Hoe was dat vroeger eigenlijk? Hadden de leraren toen meer aanzien dan tegenwoordig?

Vroeger was alles beter, hoor je nog weleens, maar dat gaat in dit geval niet op. Want eigenlijk hebben onderwijzers, vooral in het basisonderwijs, altijd te maken gehad met imagoproblemen, zegt Jacques Dane, hoofd collectie en onderzoek van het Nationaal Onderwijsmuseum in Dordrecht. Als hij een tijd moet aanwijzen dat de onderwijzer goed te boek stond, zou dat het einde van de negentiende eeuw zijn. 'Toen gingen de leraren zich organiseren in allerlei bonden en verenigingen. Dat ze werden gezien als de hoeders van de moraal, omdat ze de nieuwe generatie moesten opvoeden, vizelde hun imago op', zegt Dane. 'Ze moesten de jongeren opvoeden: hoe gedraag je je in de openbare ruimte en jegens je ouders? Hoe word je een goed burger? Dat was heel belangrijk want de leerlingen in hun klas zouden later de economie draaiend moeten houden.'

‘Via de kweekschool konden kinderen uit armere gezinnen de sociale ladder beklimmen.’

‘Alleen was het probleem, net zoals nu, nog steeds dat ze maar heel weinig betaald kregen. Er werd weleens gezegd dat de onderwijzer de proletariër onder de intellectuelen was.’ Waarvoor dat komt, is moeilijk te zeggen omdat er nooit systematisch wetenschappelijk onderzoek is gedaan naar de status van de onderwijzer in de loop der tijd en hoe die veranderd is, zegt Dane. ‘Om hier iets over te zeggen, kijken we dus vooral naar een aantal bronnen die goed toegankelijk zijn en op basis daarvan proberen we een beeld te schetsen.’

professionalisering

De professionalisering van het vak hielp het imago wel wat, maar tegelijkertijd moesten onderwijzers erg hun best doen om op een goede manier over te komen. In zijn boek *De gelukkige klas* (1926), beschrijft Theo Thijssen hoe hij zichzelf en het onderwijzersvak zag. ‘Hij en zijn tijdgenoten zoals bijvoorbeeld W.G. van de Hulst, hadden duidelijke ideeën over waartoe de onderwijzer op aarde was. Ze droegen een missie uit en waren daar trots op.’ Dat is ook terug te zien op beeldmateriaal uit die tijd, bijvoorbeeld op de foto die gemaakt is bij het afstuderen van Thijssen aan de kweekschool in Haarlem. ‘De jongens zitten allemaal met een net pak aan een tafel waarop een stapel boeken is uitgestald. Dat moest wijsheid

Onderwijzend personeel in een klaslokaal, circa 1925–1939. Het team telt 8 onderwijzers en 7 onderwijzeressen.

uitstralen en laten zien dat deze jongens *Bildung*, een goede algemene vorming, hadden genoten’, zegt Dane. Thijssen en zijn tijdgenoten waren een inspiratie voor de beroepsgroep. Er verschenen in die tijd talloze boekjes over de nieuwste pedagogische inzichten. ‘Het vak was erg in beweging. Daardoor veranderde het zelfbeeld van de beroepsgroep ook enorm.’ Het is dubbel, zegt Dane. Aan de ene kant zorgde de professionalisering voor meer waardering voor de onderwijzer, aan de andere kant werd het ook gezien als de ‘universiteit voor de arbeidende klasse’. De kweekschool was een manier waarop kinderen uit armere gezinnen de sociale ladder konden beklimmen. Zoals Thijssen, die later in de Amsterdamse gemeenteraad en als onderwijsman voor de SDAP in de landelijke politiek kwam. Het kon ook behoorlijk verschil maken of je als onderwijzer in een stad of een dorp werkte. ‘In ieder geval in de tweede helft van de negentiende eeuw was de onderwijzer van een dorp bijvoorbeeld vaak ook voorzitter van een christelijke vereniging of de harmonie, of hij was diaken of ouderling’, zegt Dane. Ook waren de lijntjes met bijvoorbeeld de burgemeester in een dorp veel korter dan in grote steden als Amsterdam of Den Haag.

gouvernante

Als we nog een stuk verder teruggaan in de geschiedenis, wordt het er niet beter op. In de

zestiende en zeventiende eeuw beheersten de leraren zelf amper de vaardigheden die ze op hun leerlingen over moesten brengen. ‘Dan hebben we het wel over de onderwijzers voor kinderen uit de volksklasse. De rijke mensen

‘De onderwijzer staat de hele geschiedenis qua salaris aan de onderkant van de piramide.’

hadden gouverneurs en wat later gouvernantes, privéleraren. Die hadden juist veel status maar zijn nu helemaal verdwenen uit het onderwijslandschap’, zegt Dane. De gewone leraren kregen in de zeventiende en achttiende eeuw geen professionele opleiding. Ze leerden het vak weer van hun vader en hadden daarnaast vaak bijbaantjes om rond te kunnen komen. ‘Ze waren bijvoorbeeld ook schaapscheerder, belastingophaler, doodgraver of inktverkoper.’ Aan het begin van de negentiende eeuw werd in een aantal onderwijswetten vastgelegd dat onderwijzers een diploma moesten halen en een vast salaris zouden krijgen, zodat ze zich

helemaal konden wijden aan het opleiden van de kinderen. ‘Dat werd ook echt gecontroleerd. Er was toen ook al een onderwijsinspectie die de scholen langs ging om te kijken of de leerkracht een diploma had en of hij of zij goed les gaf.’ Hij of zij, want het idee dat alle onderwijzers vroeger man waren, klopt volgens Dane niet. ‘Als we afgaan op de foto’s van schoolteams die wij in de collectie hebben bij het Onderwijsmuseum, zie je dat de verhouding man-vrouw vaak ongeveer fiftyfifty is. Soms zijn er zelfs meer vrouwen.’

kleuterschool

Tegenwoordig is het grootste deel van de leerkrachten vrouw. Dat komt mede doordat in 1985 de kleuterschool en de lagere school samen werden gevoegd, net als de opleidingen voor het onderwijs aan deze scholen. ‘Over het algemeen staan de mannen liever voor een klas met wat oudere kinderen, dus dat is voor velen een reden geweest om af te haken.’ Maar de tegenstelling tussen het erkennen van het belang van onderwijzers voor de nieuwe generatie en de financiële waardering die ertegenover staat, is van alle tijden, bevestigt Dane. Want de onderwijzer mocht dan samen met de dominee, burgemeester en notaris tot ‘de notabelen’ behoren, ‘hij stond in ieder geval qua salaris aan de onderkant van die piramide. Dat zie je in de hele geschiedenis terug.’ ■

advertenties

Open dag

Woensdag
5 februari
15.00 - 20.00 uur

viaa.nl

Opleiden. Dat doen we voor jou.

KOERSVAST & GRENsverleggend

VRIJDAG
31.1.2020
16.00 - 21.00 uur

Wij zijn een christelijke school op reformatorische grondslag. Dit bepaalt onze koers! Leerlingen kunnen bij ons terecht voor vmbo-tl, havo en vwo (atheneum en gymnasium).

www.ichthuscollege.nl

OPEN DAG

Vondellaan 4 - Veenendaal

Tienerscholen stellen de overstap naar het middelbaar onderwijs uit.

GERALD BRUINS BEELD RICHARD VAN HOEK

Bouwen aan d

Weer een nieuwe onderwijsvorm: de tienerschool. Waarom wordt hiermee geëxperimenteerd? 'Wij hebben al veel leerlingen zien opbloeien.'

Wie een vleugel van het openbare Gemini College in Ridderkerk betreedt, heeft tijd nodig om alles in zich op te nemen. Vroeger waren dit twee leslokalen met tafeltjes waarachter de leerlingen strak in het gelid zaten. Nu staan er een paar (werk)tafels waarachter plukjes tieners op hun laptop aan het werk zijn. Anderen bouwen met Legoblokjes de Taj Mahal na, terwijl even verderop drie meisjes een proef met water doen. Een pijl op een briefje blijkt op eens de andere kant op te wijzen als ze er door een glas water naar kijken. Een van het trio noteert de uitkomsten nauwkeurig op haar computer.

In de hoek bij de ramen staan een bank en een comfortabele fauteuil die de leerkrachten gebruiken in de pauzes of als ze even willen overleggen. De leerkracht die deze dag werkt, buigt zich over een leerling achter haar Chromebook om de opzet van een werkstuk te bespreken. Op een langgerekt whiteboard staan alle taken en activiteiten waarmee de leerlingen zich deze dag bezighouden.

Dit is het dagelijkse beeld van de LeerOnderneming, een van de twaalf zogeheten tienerscholen in ons land die sinds het schooljaar 2017/18 meedoen aan een proef van het ministerie van Onderwijs. Het moet een antwoord zijn op een onnatuurlijke knip in het Nederlandse onderwijsstelsel: de overgang van de basisschool naar het voortgezet onderwijs.

In 2012 was er één tienerschool, in Gorinchem. Nu zijn er tachtig plaatsen waar besturen van primair en voortgezet onderwijs deze 'colleges' overwegen, aan het vormen zijn of hebben gerealiseerd. 'Er lijkt een grote behoefte aan te bestaan', zegt adviseur Lenie van Lieverloo, als projectleider betrokken bij de meeste initiatieven.

schoolkeuze

Bijna iedere ouder kent het probleem. Je kind zit in groep acht van de basisschool en staat op de drempel van de middelbare school. In samenspraak met leerkracht en ouders moet een keuze worden gemaakt voor vmbo, mavo, havo of vwo. Sowieso brengt de overstap naar de middelbare school veel kinderen een cultuurschok, weet Van Lieverloo. Ze gaan van een vertrouwde omgeving waar iedereen elkaar kent, naar een grote school met veel nieuwe kinderen. Zaten ze eerst knus bij elkaar in een klas, in het middelbaar onderwijs gaan ze van lokaal naar lokaal en krijgen ze steeds een andere docent. 'In een turbulente fase van hun leven, de puberteit, hebben de meeste leerlingen geen idee van hun talenten, hun niveau en welke school het beste bij hen past. Ruim een kwart komt op de verkeerde plek terecht. Ze doen bijvoorbeeld havo, maar zouden beter tot hun recht komen op het vmbo of andersom. Dat levert gefrustreerde leerlingen op.' De tienerscholen stellen deze keuze, deze overstap, met twee jaar uit. De groepen zeven en acht van de basisschool en de klassen een en twee van de middelbare school worden bij elkaar gebracht, onder één dak. Vandaar de term 10-14-onderwijs. De puber krijgt de ruimte en de tijd zich te ontwikkelen om aan het einde van de rit op basis van een gerijpt zelfinzicht een betere schoolkeuze te maken. Een tienercollege verkleint de ongelijkheid van kansen, zegt Van Lieverloo. In het huidige sys-

teem geldt, bleek uit onderzoek van de onderwijsinspectie: als je voor een dubbeltje geboren bent, word je niet snel een kwartje. Hogeropgeleide ouders weten vaak een hogere schoolkeuze voor hun kind te regelen. Kinderen met laagopgeleide ouders krijgen een lager schooladvies, ook al is hun kind een knappe kop. Dat zou bij 10-14-onderwijs niet het geval zijn, doordat elk kind zijn talenten kan ontplooien ongeacht zijn afkomst.

leren door doen

Tegelijk hebben de meeste tienercolleges een nieuw onderwijsconcept ingevoerd. Zo ook bij de LeerOnderneming in Ridderkerk. Daar geloven ze in het concept 'leren door doen', vertellen Klaas van der Hoek en Debby Wernke. De eerste is directeur van de tienerschool namens het voortgezet onderwijs, de tweede namens het basisonderwijs. Beiden zijn in dienst van de Onderwijsgroep Zuid-Hollandse Waarden, een regionale scholenkoepel met veertien basisscholen en acht scholen voor voortgezet onderwijs. Twee kapiteins op één schip. Dat komt doordat het Nederlandse onderwijsstelsel primair en middelbaar onderwijs strikt scheidt en bekostigt. Daarnaast heeft niet elke basisschoolleerling de bevoegdheid om les te geven op de middelbare school, en andersom. Het zijn barrières bij de ontwikkeling van tienerscholen in Nederland. In de vergaderkamer klappen de twee directeurs hun laptop open om een powerpointpresentatie te starten. Wie opgegroeid is met

e Taj Mahal op tienerschool

Leren door doen op de LeerOnderneming van het Gemini College in Ridderkerk.

klassiek onderwijs, moet een draai in zijn hoofd maken. Er zijn geen traditionele klassen meer met leraren ervoor, maar jaarlagen waarin leerlingen van dezelfde leeftijd bij elkaar zitten. Er worden geen lessen gegeven. Dat zou te

‘Hogeropgeleide ouders weten vaak een hogere schoolkeuze voor hun kind te regelen.’

veel eenrichtingsverkeer zijn, waarbij de tiener vooral consumeert. De leerkracht staat niet meer voor de klas kennis over te dragen, maar coacht zijn pupillen, legt Wernke uit. ‘Bij ons denkt het kind na over de uitvoering van zijn leerdoelen. Hij heeft zelf de regie, met hulp van de leerkracht.’ Collega Van der Hoek noemt de tienerschool niet beter dan het klassikaal ingerichte reguliere onderwijs, maar anders. ‘Onze onderwijsvisie is gebaseerd op de behoefte van kinderen aan autonomie en relatie. Als een leerkracht zegt dat iedereen verplicht opgave veertig moet maken, heeft een leerling geen invloed. Hij doet wat hem gezegd wordt. Als hij zelf, in overleg met zijn leercoach, een

keuze maakt, maakt hij zich de stof meer eigen.’ Op de LeerOnderneming worden de vakken geïntegreerd aangeboden in zogeheten domeinen. In ‘modules’ die elk zes weken bestrijken doen de leerlingen kennis op en ontwikkelen ze vaardigheden. Aan het eind wacht een presentatie, een debat of een werkstuk. Ze reflecteren daarbij uitgebreid op wat ze hebben geleerd. Dat geeft in de loop van de vier jaren meer zicht op het niveau van het kind, is de verwachting. En de kinderen krijgen geen cijfers, maar feedback.

middeleeuwse stad
Een voorbeeld. Stel dat je de leerlingen meer wilt leren over de middeleeuwse stad. Ze gaan dan aan de slag op het domein ‘culture’, dat staat voor aardrijkskunde, geschiedenis en economie. Er is gekozen voor Engelse termen omdat jongeren die hip vinden. Je stuurt de leerlingen in groepjes naar de binnenstad van Dordrecht, waar ze op onderzoek mogen naar gebouwen met kenmerken uit die tijd. Dat prikkelt hun nieuwsgierigheid. Tegelijk oefenen ze hun taalvaardigheid. Ze moeten de verworven inzichten op papier zetten of presenteren. Daarnaast leren ze samen te werken. Of het 10-14-onderwijs leidt tot een betere keuze voor een vervolgopleiding, weet op dit moment niemand. In een brief aan de Tweede Kamer uit december meldt minister Arie Slob van Onderwijs eind volgend jaar een antwoord

te geven op deze hamvraag. Dan worden de uitkomsten van twee onderzoeken verwacht. Daarna is het aan de politiek besluiten te nemen over de toekomst van de tienerscholen. In de tussenrapportage bij de brief aan de Kamer wordt de toegenomen zelfstandigheid van leerlingen een ‘succesfactor’ genoemd. ‘Daardoor neemt hun gevoel van verantwoordelijkheid toe.’ Daartegenover staat dat op het Tiener College Gorinchem, de eerste in Nederland, lang niet elke leerling in staat blijkt te zijn de regie te voeren over zijn eigen onderwijs. Niet elk kind lukt het om zo zelfstandig te opereren. Onderwijsadviseur Lenie van Lieverloo verwacht daarom dat het tieneronderwijs beperkt blijft tot kleinschalige initiatieven. ‘Voor veel leerlingen voldoet het reguliere onderwijs. Ik denk dat een tienercollege een aanbod wordt naast andere onderwijsvormen.’ Bij de LeerOnderneming denken ze er anders over. Directeur Van der Hoek wijst op het gevaar dat een tienercollege een vluchtheuvel wordt waar ouders hun kinderen met leer- en gedragsproblemen heen sturen. ‘Dat is natuurlijk niet de bedoeling. Daarom hebben wij een aanmeld-, intake- en plaatsingsprocedure. Als je niet zelfstandig kunt of wilt functioneren, kun je je afvragen of onze tienerschool bij je past.’ Toch is dit onderwijs geschikt voor ‘heel veel kinderen’, oppert Wernke. ‘Er worden ook kinderen aangemeld die helemaal niet zo zelfverzekerd zijn. Dat kan een prima onderdeel van het leerproces zijn. Wij hebben hier al heel wat leerlingen zien opbloeien.’ ■

WAAROM ZO VROEG KIEZEN?

In Nederland moeten kinderen al jong kiezen voor een vervolgopleiding, als ze twaalf jaar oud zijn. In Frankrijk, Engeland, Spanje, Italië en de Scandinavische landen maken leerlingen die keuze als ze ouder zijn, vertelt Herman van de Werfhorst, onderwijs-socioloog aan de Universiteit van Amsterdam. Die vroege keuze is historisch zo gegroeid. ‘Het is een overblijfsel uit het verleden, terug te voeren op de negentiende eeuw. Toen waren er lagere scholen, maar groeide ook de behoefte aan vervolgonderwijs: de ambachtsschool, de hbs en meisjesscholen. Toen is bepaald dat een kind tot zijn twaalfde op de lagere school zat, en daarna óf ging werken óf verder onderwijs kreeg.’

WIE WIL JIJ ZIJN VOOR DE WERELD VAN MORGEN?

OPEN DAG

ZATERDAG 1 FEB 2020
10.00 - 15.00 UUR

Studeren doe je in Ede

De Christelijke Hogeschool Ede helpt je om jouw talenten te ontdekken en leidt je op tot een professional. Omdat de wereld mensen nodig heeft die stevig in hun schoenen staan, er zijn voor een ander en groepen kunnen verbinden. Ontdek de mogelijkheden die de CHE jou te bieden heeft.

/ Bedrijfskunde
/ Communicatie
/ Human Resource
Management

/ HBO-ICT
/ Leraar Basisonderwijs
/ Leraar Godsdienst /
Levensbeschouwing

/ Theologie
/ Social Work
/ Verpleegkunde
/ Journalistiek

Kijk voor meer informatie op **CHE.nl**